

Ester Krenická, *Gréckokatolícka cirkev po roku 1968: medzi tradíciou a modernitou*, FHS: Praha 2024.

Diplomová práce Ester Krenické „Gréckokatolícka cirkev po roku 1968: medzi tradíciou a modernitou“ je poctivou závěrečnou školní prací. Tím chci říci, že diplomantka má jasně definované téma i výzkumnou otázku, je seznámena s dosavadním stavem bádání v dané oblasti a jasně deklaruje svou pozici (post-positivismus v přístupu k orálně-historickým pramenům). Jinými slovy, formálně, i z hlediska designu vlastního výzkumu, a takové věci jsou u školní práce velice důležité, je diplomová práce Ester Krenické v naprostém pořádku. Jisté problémy spatřuji takzvaně v konkrétním plnění, na ty nejviditelnější se tu, coby oponent, zaměřím.

Zaprvé, jádrem práce mělo být, alespoň si to myslím, analýza a interpretace orálně-historických pramenů s cílem ukázat, jakým způsobem narátoři – aktivní věřící řeckokatolické církve z východního Slovenska – zvýznamňují své životy v době československého pozdního socialismu či socialistické diktatury (přesněji mezi lety 1968-1989). Problémem je, že na něco takového diplomantce v podstatě nezbyl prostor; celá tato část práce čítá necelých patnáct stránek textu (poslední kapitola diplomové práce), což hlubší analýzu, ne-li interpretaci do značné míry vylučuje.

Zadruhé, což s předchozí poznámkou souvisí, je až neúměrně velký prostor věnován záležitostem, které jsou z povahy nastavené výzkumu spíše kontextuální – například, a to je obzvlášť vidět, dlouhá pasáž o Janu Pavlu II. (s. 34-39). Proč je tato pasáž o papeži, třebaže jeho důležitost pro situaci v dané době samozřejmě není malá, takto dlouhá, je pro mě, vzhledem k rozvržení celého textu, záhadou.

Zatřetí, na některých místech je příliš patrný odborně nezakotvený styl psaní; jeden příklad: „Gréckokatolícka cirkev bola stále pod prísnyim dohľadom a kontrolou štátu s obmedzenou slobodou vyjadrovania a pôsobenia. Tento stav bol dôsledkom potlačenia Pražskej jari a návratu k tvrdému komunistickému režimu...“ (s. 21) Co znamená „tvrdý komunistický režim“? V historiografii se o daných letech vede velká debata, která je pojmově velmi dobře zakotvena, a diplomantka by měla projevit její znalost.

Začtvrté, píše-li diplomantka (a to i v abstraktu) o lidsko-právním rozměru svého tématu, bylo by dobré zmínit odbornou debatu o lidsko-právním tématu; například v posledních letech se hodně mluví o textech právního filosofa Samuela Moyna, které jsou dobře známy i v české vědecké obci.

Zapáté, v textu je několik vět, které jsou patrně špatně formulované; jeden příklad: „Súd s undergroundom bol jediným politickým procesom v období „stabilizácie“.“ (s. 30) Je to pravda? Nebylo takových soudů mnohem více?

Zašesté, to už je ale spíš můj pocit, ale zdá se mi, že na přístupu diplomantky je nemálo vidět afinita k danému tématu (či spíše k dané komunitě). Na jedné straně je to nepopíratelná výhoda, protože lépe do takové komunity pronikne a porozumí ji, na straně druhé to ubírá na někdy potřebném odstupu. Ale to bych již nechal do diskuze při obhajobě.

Řečené výtky či někdy spíše náměty do diskuze nicméně nemají snížit kvalitu diplomové práce Ester Krenické. Jinými slovy, na závěr bych chtěl zopakovat, že tyto výtky nejsou natolik zásadní, aby překryly zjevné kvality textu, zvláště co se týče jeho designu a heuristiky, ale zajímavé jsou i některé dílčí analýzy v poslední – čtvrté – kapitole. Proto diplomovou práci doporučuji komisi k obhajobě a při jejím kvalitním průběhu ji doporučuji hodnotit stupněm velmi dobře (2).

V Praze dne 28. srpna 2024

.....
PhDr. Přemysl Houda, PhD.